

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและสภาพความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยวันนี้มีผลกระทบต่อขนาดของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศโดยเฉพาะบทบาทของหญิงไทย การคาดหวังของผู้หญิงในฐานะที่มีประชากรอยู่ครึ่งประเทศในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดูเหมือนว่าสิทธิและความเสมอภาคระหว่างชายหญิงยังคงอยู่ในสภาพเดิมกล่าวคือสังคมไทยยังคงบงก้าผู้หญิงอยู่นั่นเอง การต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมของธีรนาถ กาญจนอักษร ในหญิงชายและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้พยายามนำเสนอประเด็นหลักที่สำคัญในการให้โอกาสผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทบนเวทีทางการเมืองเพื่อขับเคลื่อนสังคมให้ไปสู่เป้าหมาย ปัจจุบันทราบกันดีอยู่แล้วว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้รัฐธรรมนูญใหม่จะเปิดโอกาสให้สิทธิแก่ผู้หญิงมากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติกลับตรงกันข้าม ข้อจำกัดทางด้านโครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่ยังคงฝังรากลึกลงในทุก ๆ ชาติ ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วัฒนธรรมค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ ที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่สังคมบรรพกาลผ่านสังคมศักดินาจนมาถึงปัจจุบันกรอบความคิดเดิมเกี่ยวกับผู้หญิงยังคงรูปแบบเดิมไม่เสื่อมคลาย

ปรากฏการณ์ที่น่ายินดีสำหรับผู้หญิงวันนี้ดูได้จากรัฐธรรมนูญใหม่ที่เขียนไว้ในมาตรา 30 ว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สถานภาพกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้” (ดูเพิ่มเติมจาก ธีรนาถ กาญจนอักษร : ผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ 258)

แม้ว่ารัฐธรรมนูญใหม่นี้จะเป็นอาวุธทรงพลังยิ่งสำหรับผู้หญิง แต่ในทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงนั้นก็ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการยกระดับความคิด โดยเฉพาะค่านิยมที่ยกความเป็นใหญ่ให้กับชาย หรือหมายถึง ผู้หญิงเองยอมรับอำนาจของโครงสร้างชายเป็นใหญ่ โดยมักจะมอบโอกาสที่สำคัญให้ผู้ชายเสมอ ประเด็นการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยธีรนาถ กาญจนอักษร ได้เน้นย้ำว่าเรื่องของบทบาทสตรีจะต้องใช้เวลานานและจะต้องพยายามต่อไป ระบบการปกครองที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีอะไรไม่ชอบมาพากล ผู้ปกครองต้องดูแลทุกข์สุขของผู้อยู่ใต้ปกครอง แต่กลับมากวนคุมเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ บทบาทของผู้หญิงจึงอยู่ในโครงสร้างของความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคฝ่ายหนึ่งมีอำนาจมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ความเสมอภาคที่แท้จริงจึงขึ้นอยู่กับโอกาสของแต่ละคนและตรงนี้เองบทบาทของสตรีจึงถูกละเลย เพราะผู้ชาย สนใจเรื่องของอำนาจมากเกินไป เพศชายมีอำนาจเหนือกว่าสตรีที่เหนือกว่าในสังคมได้แก่ ้วย คุณวุฒิ ฐานะ เพศ ซึ่งใครได้สถานภาพดีกว่าก็สามารถมีอำนาจอำนาจ จึงแฝงอยู่ในกรอบความคิดของความหมายเน้นเพศชาย ผู้หญิงกลับยอมให้ความเป็นเพศชาย เป็นเรื่องของอำนาจ(สยามรัฐ : 28 กรกฎาคม 2535.)

ปัญหาสังคมที่สลับซับซ้อนและสังคมส่วนใหญ่ก็ยอมรับว่าผู้หญิงควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นต้องร่วมคิดร่วมทำ แบ่งแยกเพศไม่ได้แล้ว ความสำคัญเห็นได้จากยุทธศาสตร์ในโนปีทีจัดทำขึ้นเพื่อประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย โดยคำนึงถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความรุดหน้าของเทคโนโลยี เพื่อสร้างฐานการรองรับโครงสร้างใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นทั้งในประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา ความจำเป็นและความสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมาในยุทธศาสตร์ดังกล่าว เช่น วรรค 16 “ความจำเป็นที่จะต้องรวมเอาทัศนคติและมุมมองของสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนคุณค่า และความก้าวหน้าของมนุษยชาติทั้งปวง เพราะจะสามารถนำทัศนคติและความเข้าใจของสตรีที่มีต่อเรื่องความเสมอภาคยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาที่สตรีจะพึงเลือกมาใช้ตลอดจนแนวคิดของสตรีที่มีต่อสันติภาพมาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และนำมาสอดประสานในโครงสร้างทางสังคม โดยให้เป็นไปตามปรารถนาความสนใจและความสามารถพิเศษของสตรีเหล่านี้ สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในตัวของมันเองเท่านั้น แต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษ 9 ด้วย บางครั้งโลกของผู้หญิงน่าเศร้ากว่ามากหากมองไปถึงกรณีของความด้อยโอกาสแม้แต่ในเรื่องสำคัญที่ว่าด้วยการผลิตซ้ำ หรือการผลิตเพื่อสืบทอดแรงงานแก่สังคมโลกต่อกรณีดังกล่าวยุทธศาสตร์วรรคที่ 71 ลงรายละเอียดดังนี้ “ความมีการนำมาตรากฎหมายและมาตรการอื่น ๆ มาใช้เพื่อให้บุรุษและสตรีมีสิทธิเหมือนกันในการทำงาน และได้รับผลประโยชน์จากการทำงาน รวมทั้งเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้มีการออกมาตรการบังคับต่าง ๆ อาทิ การบังคับให้ออกจากงานด้วยเหตุตั้งครรภ์ หรือการลาคลอด

รวมทั้งการเลือกปฏิบัติในการให้ออกจากงานโดยเหตุผลของสถานภาพสมรส ควรมีการนำมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ มาใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีที่ได้หยุดงานไปด้วยเหตุผลทางครอบครัว สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อีก และเพื่อที่จะประกันสิทธิของสตรีที่จะกลับมาทำงานได้ภายหลังจากลาคลอด"

กระแสโลกาภิวัตน์มุ่งเน้นทุนนิยมสร้างมาตรฐานใหม่แก่มนุษยชาติ โดยเอาวัตถุประสงค์ร่วมกับจิตวิญญาณ สร้างความเชื่อใหม่แก่คนรุ่นใหม่ว่าสังคมจะอยู่รอดได้มีตัวชี้วัดที่สำคัญเพียงอัตรา การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้นนั่นเอง การนำเอาผลประโยชน์รวมของชาติในรูปแบบเงิน วัตถุ เงินตรา โดยไม่คำนึงความอยู่รอดในลักษณะนามธรรมที่สร้างโลกให้ยืนหยัดอยู่ได้นับหมื่น นับแสนปี การมองสังคมเพียงมุมใดมุมหนึ่งเป็นเหตุสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ทับถมและประทุ ออกมา ตามเงื่อนไขเวลาเป็นระยะ ๆ เช่น กรณียาเสพติด ฆ่าตัวกันแทบตาย หรือปัญหาแนวความคิดการ แบ่งแยกดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เป็นแบบอย่างให้สังคมได้พิสูจน์แล้วว่าปัญหาใน สังคมหลากหลายมิติเหลือเกิน ที่นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น

ดูเหมือนกระแสโลกาภิวัตน์นั้นจะขัดแย้งกับความเป็นอยู่ของสังคมด้อยพัฒนาหรือกำลัง พัฒนา เพราะระบบทุนนิยมมุ่งหวังการสะสมทุนของกลุ่มทุน จึงมีน้อยในสังคมให้ความเป็น ประชาธิปไตย (เสกสรร ประเสริฐกุล.อำนาจ ชาวบ้าน รูปการใหม่แห่งประชาธิปไตย,1 ตุลาคม 2531.) มาเป็นเครื่องมือในการควบคุมคนจำนวนมากในสังคม โครงสร้างภาพลวงตาว่าสังคมนี้ เหมาะสมแล้วดีที่สุดในแล้ว กระแสของการละเมิดแรงงานสตรี โสเภณีเด็ก (จินตนา สร้อยสาย, เข็มข้ามชาติ,2545:45) การส่งแรงงานหญิงออกต่างประเทศ (ธีรนาถ กาญจนอักษร,2542:173.) ปัญหาการว่างงานของแรงงานหญิง (ธีรนาถ กาญจนอักษร, 2542:137) และปัญหาด้านสุขภาพ ที่นักวิชาการได้ออกมาเรียกร้องกรณีของกฎหมายการทำแท้ง (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ ,2543:12) ที่ได้ถูกกล่าวหาจากผู้นำ ขณะนั้นที่พยายามเบี่ยงเบนให้เป็นประเด็น "การทำแท้งเสรี" จนในที่สุดผู้หญิงก็ถูกละเลยและนำมากล่าวขานกันเป็นยากระตุ้นหลอดลมของนักการเมืองชายที่ ปิดโอกาสของผู้หญิง หรือปัญหา "ผู้หญิงกับเอดส์" (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ,2543:37) สังคมมองผู้หญิงว่าเป็นตัวนำการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส เอช ไอ วี ไม่ยอมรับความเป็นจริงที่ เกิดและปรากฏต่อสังคมทั้ง ๆ ที่งานวิจัยมากมายที่ค้นพบว่า ผู้หญิงจำนวนมากขาดความรู้ ความ เข้าใจ ในการป้องกัน และอีกจำนวนไม่น้อยที่ถูกฝ่ายชายเป็นผู้กระทำ

กรณีตัวอย่างที่น่าสนใจของหญิงบริการคนหนึ่งที่มีสามี ผู้หญิงคนนี้ได้เล่าว่าสามีไม่ยอมให้ดูงาน อนามัยกับตนเองเด็ดขาด และบังคับว่าภรรยาต้องใช้ดูงานทุกครั้งที่ได้รับแขก ถ้ารู้ว่าไม่ใช่จะเจ็บตัว (เพ็งอ้อ.)

รากเหง้าของปัญหาผู้หญิงควรจะได้รับการแก้ไขโดยด่วนที่ตราบโศกโศกทางสังคม ยังคงรวบอำนาจ และพยายามสร้างเสริมโครงสร้างอำนาจชายเป็นใหญ่ สังคมนี้ไม่มีทางออก สำหรับผู้หญิงเช่นเคย หน้าที่ของผู้หญิงนอกจากเป็นแม่ (ปานทิพย์ พอดี. หญิงขายบริการ. ฉบับที่ 2.) เป็นภรรยาแล้วบทบาททางเศรษฐกิจไม่ค่อยไปกว่าเพศชาย หากสังคมจะพบกันเพียง แค่ครึ่งทางก็คงเพียงพอ ไม่ใช่เปิดโอกาสทางการเมืองเพื่อผู้หญิง แต่เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ สังคม ดังข้อคิดที่ว่า "ความเสมอภาคของผู้หญิงในปัจจุบัน คือ การขาดความเท่าเทียมในโอกาส ไม่ใช่เพราะผู้หญิงไม่มีความสามารถ หากเปรียบเทียบให้ชัดเจนก็เหมือนการวิ่งแข่งขันที่ผู้หญิงจะเริ่มต้น ในจุดที่ไกลกว่าผู้ชายมาก ฉะนั้นโอกาสที่จะเข้าสู่จึงมีน้อยมาก ยิ่งในทางการเมืองหรือการเข้าสู่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยิ่งเป็นไปได้ยาก จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่ต้องการให้มีมาตรการ พิเศษระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเร่งให้ผู้หญิงมีโอกาสพัฒนาศักยภาพที่ถูกละเลยมาช้านาน และสามารถ ก้าวขึ้นมาสู่ระดับที่ใกล้เคียงกับผู้ชายมากขึ้น ทั้งนี้โดยหวังผลเพื่อครอบครัวชุมชนและประเทศชาติ มิใช่เพื่อประโยชน์ของผู้หญิงแต่ลำพัง" (ผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ. รวมพลังฟังเสียงประชาชน .)

แนวความคิดเรื่องสตรีนิยมเป็นที่ยอมรับกันกว้างขวาง มีการพูดถึงและหยิบยกมากล่าว ในที่สาธารณะชนมากมาย แทบทุกเวทีนำความคิดนี้มาขยายผลนับเป็นเรื่องที่ดีและสมควรยิ่ง แม้ว่าอัตราเร่งของสังคมไทยนั้นยังเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ วิถีชีวิตพื้นฐานนั้นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง คือการขาดความรู้ ขาดการศึกษา มีงานของสถาบันพระปกเกล้าที่ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิง ในรูปแบบต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าผู้หญิงยังมีโอกาสเข้ารับการศึกษาน้อยกว่า ผู้ชาย (ดร. ถวิลวดี บุรีกุล, 2540.) ไม่ว่าจะมองไปในด้านปัญหาเก่าใหม่ ที่สุ่มในสังคมไทยวันนี้เป็น เพราะการขาดโอกาสทางการเมืองที่ผู้หญิงมีโอกาสน้อยมากจากงานของ วรวิทย์ เจริญเลิศ ได้ศึกษาไว้ในหญิง ชาย กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ว่านับย้อนหลังไปร่วม 10 ปี (2540) ผู้หญิง ก็ไม่สามารถเข้าร่วมทางการเมืองในระบบรัฐสภาได้เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ วรวิทย์ ได้เน้นย้ำว่า เป็นเพราะสถานภาพแห่งโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (สถิต นิยมญาติ, 2533:128) เช่นเดียวกับที่ อีรณาด กาญจนอักษร กล่าวไว้ว่า "วิกฤตของสังคมก็คือโครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นธรรม เราจะ แก้ปัญหาพวกนี้ได้ก็ต้องสร้างพลังอำนาจต่อรองขึ้นได้จริง ๆ เพราะไม่มีทางอื่น

ที่จะแก้ปัญหาได้ ถ้าอำนาจยังกระจุกตัวอยู่ไม่มีการคานอำนาจ ไม่มีการตรวจสอบการใช้อำนาจ คนอื่นที่เขาเอาอำนาจประชาชนไปใช้แล้วไม่มีการต่อรองกันได้ ไม่มีทางเลย.." (ธีรนาถ กาญจนอักษร 2542:69) จึงเป็นเหตุให้สภาพปัญหาคงจะไม่คลี่คลายตามที่สังคมไทยต้องการ ฉะนั้นโอกาสที่รัฐธรรมนูญ 2540 มีนัยที่จะให้การเมืองเป็นของพลเมือง โดยเฉพาะการให้อำนาจติดตามตรวจสอบ ถอดถอน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนเสนอร่างกฎหมายได้ จึงทำให้องค์กรสตรีจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำหน้าที่พลเมืองดีในบทบาทดังกล่าว ดังนั้นบทบาทขององค์กรพัฒนาเหล่านี้ก็อาจจะทำให้เกิดบรรยากาศทางลบกับฝ่ายการเมืองเพิ่มขึ้นไปอีกจากที่มีอยู่ บางส่วนแล้วอันอาจจะมีผลกระทบต่อนโยบายการส่งเสริมการสนับสนุนองค์กรเอกชน อย่างไรก็ตาม การทำงานขององค์กรเอกชนก็ควรยืนอยู่บนหลักการความถูกต้อง ควรมีข้อเท็จจริง มีเหตุผล และเป็นธรรมเพื่อสวนรวมต่อไป จากสภาพวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งมีผลกระทบตอสตรีทุกระดับทำให้ปัญหาตอกย้ำซ้ำซ้อนยุ่งยากยิ่งขึ้น ในขณะที่องค์กรเอกชนและคนทำงานก็ต้องเผชิญปัญหารุมล้อมทุกด้านอยู่ด้วยกัน ฉะนั้นยุทธศาสตร์ของการรวมพลังการทำงานด้วยกันให้เป็นเอกภาพจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ภายใต้ความจำกัดของทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ (บทความและข้อคิดเห็นจากการสัมมนา. รัฐธรรมนูญ, 2543.)

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสังคมวันนี้ยังเคียงข้าง เท้าหนักส่วนใหญ่กว่า 90 เปอร์เซ็นต์ไปให้เพศชาย ทั้งที่สังคมไทยมีประชากรเป็นหญิงกว่าครึ่งจึงเป็นข้อเรียกร้องถึงคุณค่าทางสังคมที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง โครงการหนังสือเล่มผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ (ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, 2541:54) ของสตรีศึกษาให้ข้อคิดในแง่ของระบบคุณค่าว่าเป็นเช่นเดียวกับทัศนคติที่ยิน-หยางที่แปรระบบลักษณะเพื่อใช้แทนเพศหญิงชาย แม้มีความแตกต่างแต่มีคุณค่าเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยให้ลักษณะของหยางหมายถึงเพศชายและหยินหมายถึงเพศหญิง โดยที่หยางมีลักษณะแห่งการสร้างสรรค์การผลิต และหยินมีลักษณะเป็นฝ่ายบำรุงรักษา และมองว่าปัญหาที่ผ่านมานั้นสิ่งแวดล้อมได้ถูกทำลายไปมากมาย เพราะฝ่ายหยางครอบงำฝ่ายหยินในอนาคต จึงอยากให้นิยายคุณค่าของหยินมาร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2540 ได้เปิดโอกาสให้การบริหารงานทุกส่วนเป็นไปโดยความโปร่งใสหรือธรรมาภิบาล (Good Government) โดยเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ นับเป็นโอกาสดีที่ผู้หญิงไทยจะได้ลุกขึ้นมาปรับใช้บ้านเมืองคู่กับชายแบบเคียงบ่าเคียงไหล่ด้วยจุดมุ่งหมายก็คือการร่วมกันสร้างชาตินั่นเอง

ประเด็นที่หยิบยก เพื่อต้องการแสดงให้เห็นว่าอำนาจทางการเมืองนั้น สำคัญที่สุดใน การก่อเกิดนโยบาย ดังนั้น ทราบได้ก็ตามที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยเช่นนี้ ปัญหาสังคม ต่างๆ ก็อาจจะไม่ได้รับการแก้ไขให้เกิดความสมดุล เพราะไม่สามารถแสดงบทบาทสำคัญในการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิง - ชาย

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของผู้หญิง
2. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาปัญหานี้ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยเหตุผลว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็น จังหวัดใหญ่ที่มีประชากรเกือบ 2 ล้านคน อีกทั้งได้ขึ้นชื่อว่าเป็นจังหวัดที่ประชาชนนิยมการเมือง เป็นจำนวนมาก และบางครั้งมีรัฐมนตรีมากถึง 3 คน ในสมัยเดียวกัน ซึ่งถือว่ามากที่สุด ใน ประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่องความเป็นเมืองของนักการเมือง จึงมองว่าน่าสนใจและ ตัดสินใจเลือกพื้นที่นี้เป็นจุดกรณีศึกษา ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง โดยจะศึกษากับนักการเมืองผู้หญิง และนักการเมืองผู้หญิงในท้องถิ่นทุกระดับ รวมถึงผู้สมัคร ผู้หญิงในระดับสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจะได้รับทราบผลดังกล่าว

ระยะเวลา

1. ตุลาคม 2546 – มีนาคม 2547	ยกโครงร่าง
2. เมษายน 2547 – กันยายน 2548	เก็บรวบรวมข้อมูล
3. ตุลาคม 2548 – ธันวาคม 2548	วิเคราะห์แล้วประเมินผล

กรอบแนวในการศึกษา

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้หญิงกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ศึกษาแนวคิดของผู้วิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองของผู้หญิง
3. กรอบแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง และแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว
4. ผลงานการศึกษาของคณะกรรมการส่งเสริมการประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
5. ผลงานการศึกษาวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ เศรษฐศาสตร์ทางการเมือง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง
6. ศึกษารายละเอียดจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กฎ ระเบียบ และอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้หญิง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนหน่วยงานที่ เกิดขึ้นหลักจากการปฏิรูประบบราชการไม่ได้นำมาศึกษา เหตุเพราะหน่วยงานหลักที่ศึกษานั้นอยู่ใน แผนพัฒนาสตรีอย่างเป็นทางการ
7. เอกสาร รายงาน การประชุมสัมมนา สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. ศึกษาโดยสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม
9. การสัมภาษณ์แบบเจาะจง
10. การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group)

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปใน 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลจากตำรา และบทความเชิงวิชาการตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และนำมาทำการทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งได้ ดำเนินการต่อไปนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- ประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน

- ประชาชนผู้นิยมพรรคไทยรักไทย จำนวน 100 คน ได้แก่ นักการเมืองหญิง แกนนำ และสมาชิกพรรคไทยรักไทย
- ประชาชนผู้นิยมพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 100 คน ได้แก่ นักการเมืองหญิง แกนนำ และสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์
- ประชาชนผู้เป็นกลาง จำนวน 100 คน ผู้นิยมการเมืองแต่ไม่สังกัดพรรค

2.3 การเก็บข้อมูล

(1) กรอกแบบทดสอบ (Test) เกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจ

(2) การสัมภาษณ์ (Interview)

- ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เอง เป็นการสัมภาษณ์แนวลึก
- จ้างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชสัมภาษณ์ เพื่อความ

เป็นกลาง

(3) Focus Group

- ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. เวทีทางการเมือง หมายถึง บทบาทของสตรีที่สนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพล หมายถึง พลัง ศักยภาพ แรงบันดาลใจ บารมี และอำนาจที่เป็นทางการ หรือ ไม่เป็นทางการที่เป็นตัวกำหนด หรือ ผลักดัน ให้ผู้หญิงมาสนใจการเมือง
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองไม่ว่าจะเป็น รับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จัดตั้งองค์กรทางการเมือง เข้าร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง การเข้าร่วมในตำแหน่งทางการเมือง รวมถึงการสมัครเข้ารับการเลือกตั้งทุกตำแหน่ง และสุดท้ายการกระทำใดที่เป็นชักชวน โน้มน้าว ให้บุคคลอื่นหันมาสนใจทางการเมือง ล้วนถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงทั้งสิ้น

4. บทบาททางการเมืองของผู้หญิง หมายถึง วิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง และสังคม ให้ก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายดังที่วางไว้ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของผู้หญิง ซึ่งจะนำมาเป็นประโยชน์แก่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในการกระตุ้น ส่งเสริม อำนาจประชาธิปไตยให้สมบูรณ์แบบ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่กล่าวขวัญและยกย่องว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มาจากประชาชน หัวใจหลักคือ สิทธิ และความเสมอภาคเพื่อมุ่งสู่สังคม ปรารถน โดยมีพลังผู้หญิงเสริมสร้างความแข็งแกร่งและถูกต้องตามทิศทางแห่งวิถีไทยสืบไป